

Komplettering till Begravning – ett brev från Svenska kyrkans biskopar

Värdig hantering i begravningsverksamheten

Allt som sker i begravningsverksamheten ska ske med värdighet. Gud, som har gett oss livet och kroppen som bärare av detta liv, ger oss också hoppet om ett liv efter döden. Den människosyn kyrkan vill förmedla innebär att också efter att döden har inträtt ska människans kropp behandlas på ett värdigt sätt.

Begravningens sammanhang sträcker sig från dödsbädden till avskedet vid graven. Detta gäller även när de anhöriga tar avsked innan kistan är gravsatt, då en kremation ska ske eller då kistan bärs ut efter begravningsgudstjänsten utan att någon anhörig finns med. För några generationer sedan var återfyllnaden av den öppna graven en del av det som skedde i samband med begravningsgudstjänsten. Idag är det inte längre så. Men det är naturligt och viktigt för Svenska kyrkan att också detta moment i begravningsverksamheten sker med värdighet och pietet och att kistan inte får skadas avsiktligt.

Begravningspastoralen ser vi som en hjälp för att tydliggöra såväl helheten som de olika arbetsuppgifterna som finns i sammanhanget. Vi vill åter betona att det är församlingens ansvar att möta människor med omsorg, respekt, kärlek och tålmod. Kyrkoherden har det övergripande ansvaret för att begravningsverksamheten sköts i enlighet med detta. Men varje medarbetare måste för sin del ta det ansvar som åvilar honom eller henne för att detta ska gälla också i enskildheterna.

Begravningsgudstjänst med kremerat stoft

En specifik fråga som aktualiserats på senare tid är behovet av anvisningar för begravningsgudstjänst med kremerat stoft.

Svenska kyrkans normala ordning är att begravningsgudstjänsten sker med stoftet i kista.

Begravningsgudstjänsten är ett avskedstagande och ett överlämnande av den döde som Svenska kyrkan har utformat med noggrannhet och som är hennes vanligaste rit.

Att kremera stoftet av avlidna är den vanligaste formen för omhändertagande av stoft i Sverige. Det är en form som blev sed under 1900-talet. Kremering sker regelmässigt efter det att begravningsgudstjänsten är genomförd.

Ordningen med kremering är oproblematiserad och väl förankrad bland Svenska kyrkans folk.

Kremering av stoftet av avlidna innan dess att begravningsgudstjänsten är genomförd har kommit att aktualiseras. Väntetiderna mellan dödsfall och begravningsgudstjänst har blivit så långa att det kan upplevas som oetiskt att låta stoftet vänta så länge i bårhus. Den avlidna kan behöva transporteras långa sträckor till kyrkan där begravningsgudstjänsten skall äga rum och ekonomiska skäl kan avgöra att anhöriga vill låta kremera stoftet. Många svenskar avlider utomlands och försäkringar täcker ofta inte kostnaderna för hemtransporten varför man istället väljer kremering där dödsfallet har ägt rum.

Det finns både pastorala och teologiska skäl att genomföra gudstjänst med kremerat stoft. Dock är det viktigt att tillsammans med den sörjande familjen reflektera över vad det innebär att begravningsgudstjänsten sker med urna istället för kista. Det kan vara en emotionell belastning som man behöver vara inställd på.

En begravningsgudstjänst med kremerat stoft skall genomföras enligt handbokens ordning. Urnan placeras på kistans plats och utsmyckningar kan göras på likartat sätt. Momentet med mullpåkastning rekommenderas inte utan istället alternativet med att teckna ett kors. Om gravsättning av urnan sker i samband med begravningsgudstjänsten användes Avslutning B i handboken. Momentet med mullpåkastning kan utföras vid graven. Hela begravningsgudstjänsten kan också utföras vid graven och göras på ett mycket enkelt sätt. Korstecknande och mullpåkastning sker när urnan sänks i graven. Gudstjänsten avslutas med fridsönskan och välsignelse. Det är viktigt att denna gudstjänst utförs så att gravfriden blir tydlig och urnedsättningen värdig.

Biskopsmötet
Uppsala 2008.